

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-948

16.12.2020

Eika Forsikring AS

Dyr

Produksjonsdyr – avlivning – brudd på sikkerhetsforskrift? – fal. § 2-2.

Sikrede eide flere kyr. En flokk med kyr forsvant på beite sensommeren 2019. To kviger kom ikke til rette, og Mattilsynets ga sikrede en frist for å få tak i kvigene. Det lot seg ikke gjøre for sikrede å få tak i dyrene, og begge kvigene ble avlivet. Den første kvigen ble avlivet etter et fall i elven, mens den andre kvigen senere ble lokalisert og avlivet av Mattilsynet. Sikrede fremmet krav om dekning for de to kvigene, noe selskapet avsto. Selskapet anførte at ved avlivningen av den siste kvigen hadde sikrede brutt sikkerhetsforskriften, samt at verdien av den andre kvigen var under egenandelen. Sikrede på sin side anførte at sikkerhetsforskriften ikke var brutt, og viste blant annet til at han hadde fremmet klage mot Mattilsynets vedtak om avlivning. Nemnda kom til at selskapet ikke kunne påberope brudd på sikkerhetsforskriftene da disse ikke var tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 50 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning etter avlivning av to kviger av dyrevelferdsmessige hensyn.

Sikrede har tegnet forsikring for Husdyr landbruk hos selskapet.

Det fremgår av forsikringsbeviset at:

SIKKERHETSFORRIFTER OG ANSVARSBEGRÆNSNING VED ENDRING AV RISIKO

Erstatningen kan bli redusert eller falle helt bort dersom du ikke følger de sikkerhetsforskrifter som selskapet har fastsatt, eller gir Eika melding om endringer i risikoen, jfr. FAL §§ 4-6, 4-7 og 4-8. Dersom Eika viser til forskrifter gitt av andre, kan du få denne ved å henvende deg til oss.

HUSDYR

SIKKERHETSFORSKRIFTER MED HENVISNING TIL VILKÅRETS PUNKT

5.2.1. Eiers/ansvarliges behandling av, kunnskap om og omsorg for dyret.

Det fremgår av de felles forsikringsvilkårene for landbruk at:

4. HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

Ulykke

Med ulykke forstås i denne sammenheng fysisk skade oppstått ved en plutselig og uforutsett ytre begivenhet, herunder også fôrforgiftning og ventilasjonssvikt.

Sykdom og offentlig pålegg, hjemlet i Matloven erstattes dersom dette er avtalt og angitt i forsikringsbeviset.

Med sykdom forstås i denne sammenheng unormal redusert fysisk tilstand som ikke skyldes ulykke.

(...)

5.2. SIKKERHETSFORSKRIFTER

5.2.1 Eiers/ansvarliges behandling av dyret

Eier/ansvarlige skal ha tilstrekkelig kunnskap om og omsorg for dyret til at det får riktig røkt og pleie. jf. forskriftene nedenfor.

Forskrift av 3/7-06 nr. 885 om velferd for produksjonsdyr, fastsatt av Landbruks- og matdepartementet.

Det fremgår av forsikringsvilkårene om storfe at:

A9.1 SELSKAPET ERSTATTER

(...)

A9.1.3 skade ved at dyr må avlives av dyrevernmessige hensyn som følge av sykdom eller ulykke.

(...)

A10.1.1 Kyr og drektige kviger

Forsikringsverdien er lik forsikringssummen, kr 25 000 pr. melkeku og kr 30 000 pr. ammeku

(...)

A10.3.1 Katastrofe - Slaktedyr, melkeku, ungdyr og ammeku

Det trekkes likevel ikke egenandel - uansett skadeårsak, hvis dyr i en 14 døgnsperiode:

- dør,
- totalkasseres ved den offentlige kjøttkontroll
- avlives av dyrevernmessige hensyn og skadeomfanget for hele perioden er minimum kr 50 000.

(...)

Skaden regnes for inntruffet på det tidspunkt første dyr dør, totalkasseres, eller blir avlivet av dyrevernmessige hensyn.

Sikredes bank kontaktet selskapet 30.10.19 fordi en flokk kyr tilhørende sikrede var forsvunnet på beite sensommeren 2019. Banken opplyste at to kviger ikke var kommet til rette, og at Mattilsynets hadde gitt sikrede en frist for å få tak i kvigene. Selskapet sendte samme dag e-post til sikrede, hvor det ble vist til en telefonsamtale mellom sikrede og selskapet i starten av oktober. Sikrede ble bedt om å fylle ut skademelding. Skademeldingen er ikke fremlagt. Sikrede klarte ikke å få tak i dyrene, og disse ble avlivet i samråd med Mattilsynet.

Sikrede fremla vedtak fra Mattilsynet da skaden ble meldt, altså en stadfestning av hastevedtak fra Mattilsynet datert 2.12.19. Det fremgikk blant annet av vedtaket at:

Mattilsynet stadfester hastevedtak om avliving av to kviger på fjellbeite

Vi viser til kontakt med deg vedrørende dine storfe, som gjennom deler av årets beitesesong har oppholdt seg i (...), da de tok seg ut av sitt beiteområde i (...). Det har ikke blitt gjennomført inspeksjon i ditt storfehold, men vi har hatt gjentatt telefonkontakt, samt kontakt gjennom sms og e-post fra 25. september til 11. november, angående videre framdrift i samling og innfanging av dyrene.

Vi viser til inspeksjonen hos (sikrede) 10. oktober 2019.

(...)

Saken gjelder:

Mattilsynet, avdeling (...), mottok bekymringsmeldinger 23. september 2019, og 8. oktober 2019 vedrørende dine 26 Charolaisdyr som du gjennom årets beitesesong har hatt på fjellbeite i (...). Meldingen omhandlet dyr som hadde kommet seg ut av beiteområdet i (...). De hadde delt seg i flere mindre flokker, og forflyttet seg til ulike fjellområder i (...). Det ble opplyst at dyrene var sky og ville, og det ble uttrykt bekymring for om de kunne la seg fange inn ved beitesesongens slutt.

Oppsummering av hastevedtaket:

Dette brevet inneholder stadfestelse av et hastevedtak om avliving av dine to forvillede kviger som over lengre tid har hatt tilhold i (...) og deler av (...). Hastevedtaket og vår begrunnelse for vedtaket ble sendt til deg per sms og e-post 8. november 2019. Du fikk frist til og med 11. november til å gjennomføre vedtaket. Dersom du ikke gjennomførte vedtaket innen fristen, ville Mattilsynet gjennomføre vedtaket for deg, på din regning.

Bakgrunn for hastevedtaket:

Bakgrunn for hastevedtaket var at det fra 4. november til 8. november oppsto usikkerhet vedrørende føringen og ivaretagelsen av dine to forvillede kviger. Vi forsøkte flere ganger å kontakte deg for å få klarhet i situasjonen. Vi opplevde imidlertid at du ikke tok tilstrekkelig ansvar for situasjonen som eier av dyrene, og du henviste oss til andre som skulle svare for deg.

Vi vurderte at det var stor tvil og svært uklart for oss om dyrene faktisk ble ivaretatt og hadde tilgang på fôr, og det framstod som en rotete og uoversiktelig situasjon med etter hvert flere usikkerhetsmomenter og nye bidragsytere, som ikke tidligere hadde vært nevnt. Vi vurderte at det dermed ikke var dyrevelferdsmessig forsvarlig å la innfangingsprosessen fortsette. Vi besluttet derfor at dyrene måtte avlives av dyrevelferdsmessige hensyn.

(...)

Vi har sett det nødvendig å fatte dette vedtaket:

Vedtak om pålegg

(sikrede) må avlive sine to forvillede kviger som over lengre tid har hatt tilhold i (...) og deler av (...). Frist for gjennomføring er til og med 11. november 2019. Dersom du ikke gjennomfører vedtaket innen fristen, vil Mattilsynet gjennomføre det for deg, på din regning. Vedtaket er fattet med hjemmel i dyrevelferdsloven § 3 samt dyrevelferdsloven §§ 6, 14b, 24a.

Stadfestelsen av hastevedtaket inneholdt videre en omfattende gjennomgang av sakens historikk, samt Mattilsynets vurdering av saken etter dyrevelferdsloven.

Ingen av partene har fremlagt selskapets første avslag. Sikrede klagde imidlertid på avslaget den 11.2.10. Selskapet behandlet deretter klagen og avslo kravet om dekning på nytt 5.3.20. Selskapet skrev blant annet at:

VURDERING AV RELEVANTE LOV- OG VILKÅRBESTEMMELSER

Din klage er vurdert under vilkår for Husdyr og Forsikringsavtaleloven (FAL)

Punkt 4. Forsikringen omfatte ulykke.

Punkt 5 Sikkerhetsforskrifter

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er fastsatt i forsikringsbeviset til enhver tid overholdes. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller å påse at de blir overholdt, kan selskapets ansvar settes ned eller falle helt bort jf FAL §4-8

5.2.1 Eiers/ansvarliges behandling av dyret

Eier/ansvarlige skal ha tilstrekkelig kunnskap om og omsorg for dyret til at det får riktig røkt og pleie. Jf Forskrift av 3/7-06 nr 885 om velferd for produksjonsdyr, fastsatt av Landbruks- og matdepartementet.

(...)

FAKTA SOM LEGGES TIL GRUNN

(...)

Kviga som ble avlivet etter å falt i elva er behandlet som en ulykkesskade. Da du har valgt katastrofe egenandel kommer det ikke til noen utbetaling da skaden er under egenandel. Verdien på kviga er 25.000,- og egenandelen din er på 50.000,-.

Vi har mottatt rapport fra mattilsynet og denne legges til grunn for avgjørelsen vedrørende den andre kviga. Med bakgrunn i den dokumentasjonen som foreligger er vi av den oppfatning at sikkerhetsforskrift 5.2.1 i

vilkårene for Husdyr er brutt. Det vil ikke bli utbetalt erstatning for den kviga som ble avlivet på din regning etter hastevedtaket til Mattilsynet.

(...)

Sikrede krever erstatning for avliving av kvigene og avviser at den påberopte sikkerhetsforskriften er brutt. Avlivningen av begge kvigene er da dekningsmessig, og tapet overstiger egenandelen og skal erstattes.

De to kvigene kom på avveie i beitesesongen 2019. Sikrede mottok et vedtak fra Mattilsynet om at kvigene måtte hentes innen en gitt frist. Dersom ikke kvigene ble hentet innen fristen, ville Mattilsynet avlive dyrene på sikredes regning. Det lyktes ikke å hente inn kvigene innen fristen, og Mattilsynet avlivet derfor dyrene. Mattilsynet mente at kvigene ikke hadde tilstrekkelig tilgang til mat, noe sikrede er uenig i. Sikrede fastholder at dyrene ikke var underernærte. Vedtaket fra Mattilsynet er derfor feil.

Sikrede har videre fremmet klage mot vedtaket fra Mattilsynet, og klagen ligger til behandling hos Mattilsynet. Vedtaket fra Mattilsynet kan derfor ikke legges til grunn for vurderingen om sikkerhetsforskriften er brutt.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det foreligger brudd på sikkerhetsforskriften for den kvigen som ble avlivet av Mattilsynet, og at det derfor er grunnlag for avkortning. Selskapet har ved vurderingen lagt til grunn vedtaket fra Mattilsynet og informasjonen som fremgår her.

Videre er verdien av den andre kvigen, etter fallet i elven, under egenandelen. Tap under egenandel vil ikke utbetales.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan avkorte i erstatningen pga. brudd på sikkerhetsforskrifter.

Den aktuelle sikkerhetsforskriften lyder:

5.2.1 Eiers/ansvarliges behandling av dyret

Eier/ansvarlige skal ha tilstrekkelig kunnskap om og omsorg for dyret til at det får riktig røkt og pleie. jf. forskriftene nedenfor.

Forskrift av 3/7-06 nr. 885 om velferd for produksjonsdyr, fastsatt av Landbruks- og matdepartementet.

Det følger av fal. § 2-2 første ledd (c) at selskapet i forsikringsbeviset skal fremheve:

hvilke sikkerhetsforskrifter det har fastsatt. Selskapet kan henvise til sikkerhetsforskrift gitt av andre hvis det er rimelig å kreve at forsikringstakeren kjenner til innholdet. I forsikringsbeviset skal det opplyses at selskapet på forespørsel vil gi forsikringstakeren et eksemplar av den forskriften det er henvist til.

I forsikringsbeviset er sikkerhetsforskriften omtalt som følger:

SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ANSVARSBEGRENSNING VED ENDRING AV RISIKO

Erstatningen kan bli redusert eller falle helt bort dersom du ikke følger de sikkerhetsforskrifter som selskapet har fastsatt, eller gir Eika melding om endringer i risikoen, jfr. FAL §§ 4-6, 4-7 og 4-8. Dersom Eika viser til forskrifter gitt av andre, kan du få denne ved å henvende deg til oss.

HUSDYR

SIKKERHETSFORSKRIFTER MED HENVISNING TIL VILKÅRETS PUNKT

5.2.1. Eiers/ansvarliges behandling av, kunnskap om og omsorg for dyret.

Omtalen av sikkerhetsforskriften har ingen referanse til forskriften. Formuleringen "kan henvise til" sier ikke noe om henvisningen skal skje i beviset eller vilkårene, men setningen etterpå tilsier klart at henvisningen må skje i beviset. Nemnda mener derfor fal. § 2-2 (c) må forstås slik at

referansen til forskriften må tas inn i forsikringsbeviset. Dette er ikke gjort her. Det fremgår for øvrig heller ikke at forskriften kan fås ved henvendelse til selskapet.

Det følger da av fal. § 2-2 annet ledd at selskapet bare kan påberope vedkommende bestemmelse dersom forsikringstakeren eller sikrede likevel var kjent med vilkåret. Selskapet anfører at sikrede var godt kjent med de bestemmelsene det dreier seg om. Spørsmålet er imidlertid ikke om sikrede var kjent med lovverket og forskriftene, men om han var kjent med at dette utgjorde en sikkerhetsforskrift under avtalen og hvilke konsekvenser brudd kunne få, jf. FinKN-2010-048. Det følger også klart av ordlyden at sikrede må ha positiv kunnskap om dette. Nemnda kan ikke se at selskapet har dokumentert at sikrede hadde slik kunnskap.

Sikrede har en egenandel etter A 10.3.1 som sier at det ikke trekkes egenandel hvis dyr i en 14 dagers periode dør eller avlives av dyrevernmessige hensyn og skadeomfanget er minimum kr 50 000. Etter det opplyste er verdien av kvigene kr 50 000. Det er i så fall ingen egenandel.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).